

Затверджено
на засіданні кафедри економіки та
управління виробничим і
комерційним бізнесом
прот. №1 від 18 вересня 2023 р.

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків

II семестр 2023-2024 навчального року

освітній рівень перший (бакалавр)

галузь знань 05. Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 051 Економіка

освітня програма: - Економічна безпека підприємства (ЕБП)

Час та аудиторія проведення занять: Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

Команда викладачів:

Лектор: Воловельська Ірина Валеріївна
Контакти: velya 71@mail.ru
Години прийому та консультацій: згідно із розкладом

СИЛАБУС

Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків

Команда викладачів:

Лектор: Воловельська Ірина Валеріївна

Контакти: velya 71@mail.ru

Години прийому та консультацій: згідно із розкладом

Агресивна конкурентна боротьба, відсутність законодавчої бази по забезпеченню підприємницької діяльності та охорони інтелектуальної власності, нерозвиненість ринку страхових послуг, практична відсутність ціннісних орієнтирів, нестабільність податкової політики, активний розвиток інформаційних технологій та ін – все це фактори, які вимагають постійної уваги. Проблема забезпечення оптимальних управлінських рішень стає першочерговим завданням не тільки на рівні ідприємства, але й на рівні держави..

Всі ці проблеми вимагають теоретичного осмислення для підготовки практичних рекомендацій щодо їх подолання.

Обґрунтовані господарські рішення – це гарантія незалежності, умова стабільності й ефективної життєдіяльності, гарантія ефективного розвитку не тільки підприємства, но і країни .

Таким чином, не у кого не викликає сумнівів необхідність створення комплексної системи прийняття оптимальних рішень на кожному підприємстві.

Така система повинна бути диференцованою та адаптованою до зовнішньої та внутрішньої середовища, метою даної системи повинні стати мінімізація витрат та збільшення прибутку та споживчої цінності підприємства на основі розробленого і реалізованого комплексу заходів економічного, правового та організаційного характеру.

У зв'язку з цим нами розглянуто поняття ризиків та угроз підприємств в умовах невизначеності зовнішнього середовища, причому особливу увагу приділено вибору оптимального рішення в умовах невизначеності .

Підприємства змушені працювати в умовах нестабільного зовнішнього середовища. Це викликало необхідність поглибленого розгляду основних типів негативного впливу на підприємство і, відповідно, розгляду питань, присвячених управлінню ризиками з метою їх мінімізації.

Значний вплив на економічну стабільність підприємства надають питання ефективного управління підприємством. Щоб підприємство працювало ефективно, їм необхідно грамотно управляти. Тому в підручнику розглядаються такі механізми управління як прийняття рішень в умовах невизначеності та конфліктних ситуаціях. Для чого використовуються критерії Лапласа, Севіджа, Вальда (мінімакс), Гурвіца, і др..

Не можна забувати і про схильність лиц, приймаючих рішення до ризику. Для розрахунку такої схильності використовується теорія корисності.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

Навики використання інформаційних та комунікаційних технологій

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

Здатність до креативного та критичного мислення

Здатність приймати обґрунтовані рішення

Здатність виявляти закономірності функціонування сучасної економіки на мікро- і макrorівні та виокремлювати характерні ознаки і тенденції розвитку світового господарства

Здатність використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

Здатність описувати економічні та соціальні процеси і явища розвитку світового господарства на основі теоретичних та прикладних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

Розуміння основних особливостей сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави

Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері регулювання економічних та соціально-трудових відносин для забезпечення економічної безпеки підприємства..

Навички використання сучасних джерел економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

Здатність використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень.

Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо вас цікавить оптимальна та ефективна робота власного бізнесу, максимально захищена його робота за рахунок мінімізації витрат та збільшення прибутку на основі розробленої та реалізованої комплексної системи заходів економічного, правового та організаційного характеру для прийняття оптимального управлінського рішення, тоді вам просто обов'язково варто йти на цей курс!

Від здобувачів очікується: базове розуміння економіки, а також обізнаність в питаннях обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків на підставі формулювання уявлення про необхідність сталого розвитку підприємства в умовах агресивного зовнішнього середовища, та формування навиків у застосуванні основних прийомів та методів залучення комплексу системи прийняття оптимальних рішень у сучасному житті та бізнесі

Новизна: в використанні комплексного підходу щодо процесів формування, обґрунтування та прийняття управлінських рішень підприємства на підставі системи критеріїв, механізмів управління ризиками та теорії корисності в умовах невизначенності зовнішнього середовища.

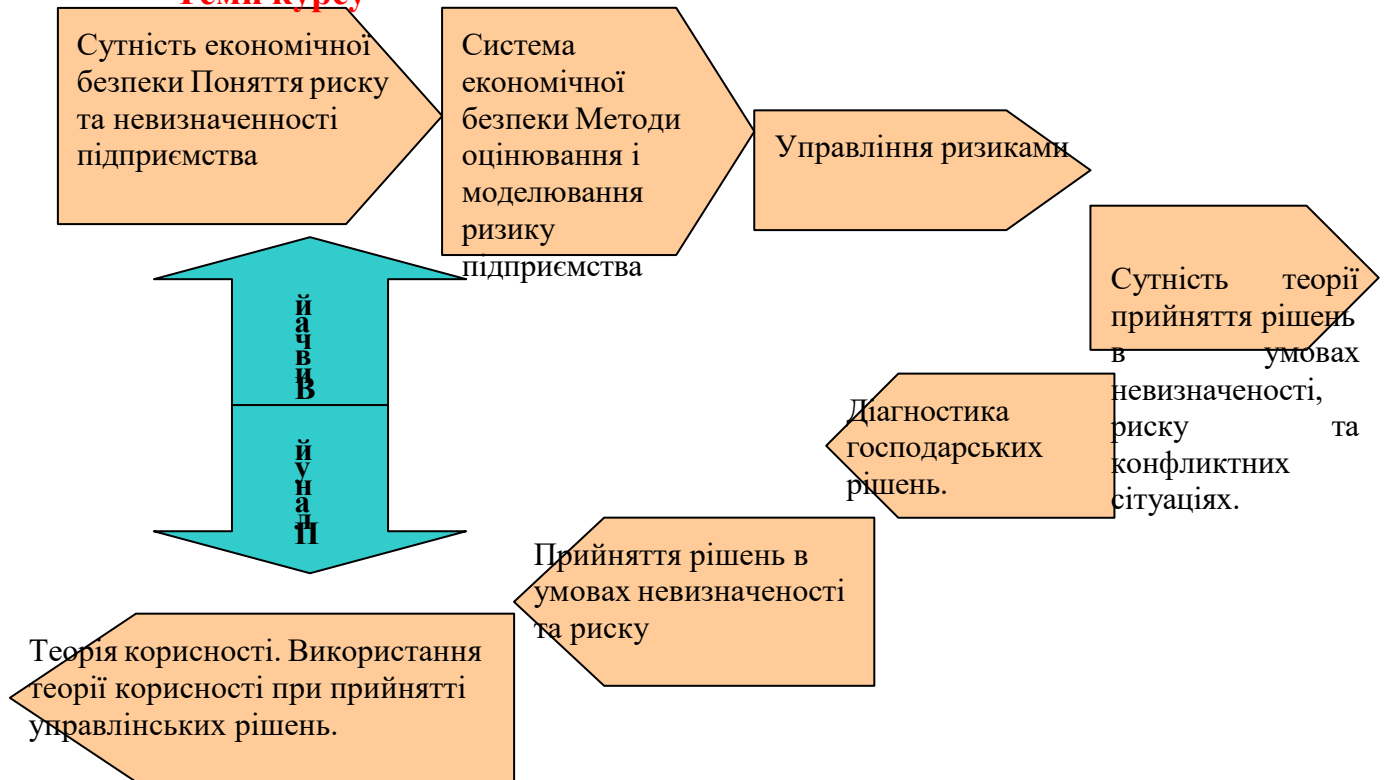
Команда викладачів і ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу з деякими з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті, на форумі і особисто - у робочий час.

Організація навчання

Цей курс, дає студентам глибоке розуміння систематизації успішних прикладів створення та практичних рекомендацій комплексних систем прийняття рішень та їх просування. А також дає можливість використання отриманих знань у подальшому навчанні та роботі на підприємстві; можливість самостійного контролю студентами власних знань. Можливість використання в цілях самоосвіти

Курс складається з однієї лекції на тиждень і одного практичного заняття на тиждень. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії та розробки проекту. В рамках курсу передбачають лекції запрошених роботодавців.

Теми курсу

Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків / схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Запрошені лектори	
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Групові завдання	
	Індивідуальні консультації	
	Іспит	

Практичні заняття курсу передбачають виконання групових проектів з розробки конкретних заходів прийняття управлінських рішень підприємства (групи від 3х до 5 осіб) та презентацію власних проектів в кінці курсу. Проект фіналізується короткою роботою. Виконання завдання супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу)

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Приклади питань для обговорення доступні на слайдах відповідних презентацій. Ось деякі з них:

- 1) Чому українським підприємствам сьогодні неможливо здійснювати діяльність без застосування певних інструментів захисту?
- 2) Яка нормативно-правова документація та законодавчі акти існують у сфері підприємництва в Україні та світі?
- 3) Яким чином покращити розвиток сфери бізнесу в Україні та світі?
- 4) Якими будуть ваші рекомендації та ваше бачення застосування інструментів економічної безпеки підприємства?

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX

	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F
--	---	-----	---

Завдання на самостійну роботу:

№ п/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1	Робота з конспектом лекцій, додатковою літературою з метою підготовки до семінарських і практичних занять	25
2	Робота з основною та додатковою літературою з метою підготовки публікацій та доповідей на наукових конференціях	35

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відвідування лекцій:Бали за цю складову нараховуються взагалі, якщо студент не відвідував більш 50% лекційних занять у модулі без поважних причин. За відвідування кожної лекції нараховується 1 бал. **Максимальна сума становить 20 балів.** Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди на питання застосування ынструментів управління бізнесом. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та

<i>Змістові модулі</i>	<i>Лекції (відвідування та активність)</i>	<i>Практичні заняття та ступінь залученості</i>	<i>Самостійна та індивідуальна робота</i>	<i>Модульний контроль</i>	<i>Сума</i>
Модуль 1 Модуль 2	20	20	20	40	100

справедливі можливості для підвищення власною залученості. **Максимальна сума становить 20 балів.**

Практичні заняття:

Оцінюються за відвідуваннями та стислою презентацією виконаного завдання..

Максимальна сума становить 20 балів. Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання. **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Іспит :

- Студент отримує іспит за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент

становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх на заліку, відповівши на питання викладача (Додаток 1).

Програмні результати навчання

Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки на міжнародному рівні.

Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем в світовому господарстві.

Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач на міжнародному рівні.

Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави в сфері економічної безпеки.

Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники в сфері економічної безпеки.

Команда викладачів:

Воловельська Ірина Валеріївна – лектор з питань управління бізнесом. Науковий ступінь кандидата економічних наук присуджено в 2009 році. Дисертацію захистила у спеціалізованій вченій раді Д 64.820.05 при Українській державній академії залізничного транспорту за спеціальністю 08.00.04 – «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» на тему: «Вибір оптимальної інноваційної стратегії підприємств залізничного транспорту» (науковий керівник - професор Дикань В.Л.).

Напрямки наукової діяльності: економічна безпека підприємства в умовах невизначеності; економічна психологія; питання управління бізнесом; обґрунтування господарських рішень; інноваційна діяльність та стратегічні напрями розвитку підприємств.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://kart.edu.ua/mat-po-fak-ua/mat-fac-ekon-tran-ua>